

Legal update

Říjen 2021

Weinhold Legal

Obsah

Aktuality v legislativě

Novela zákona o bankách

Aktuality v judikatuře

K nemožnosti dodatečného „schválení“ nabývání vlastních akcií

K účinnosti omezení převoditelnosti akcií na jméno obsaženém ve stanovách

Informace uvedené v tomto bulletinu jsou prezentovány na základě našeho nejlepšího přesvědčení a poznatků získaných v době, kdy byl tento text dán do tisku. Nicméně, konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno jakékoliv rozhodnutí.

Bankovníctví, finance a pojišťovnictví:

Daniel Weinhold, Václav Štraser

Fúze a akvizice:

Daniel Weinhold, Václav Štraser,

Insolvence a restrukturalizace:

Zbyšek Kordač, Jakub Nedoma, Michal Švec

IT, media, telekomunikace:

Martin Lukáš, Jakub Nedoma, Michal Przewczek

Nemovitosti:

Pav Younis, Václav Štraser

Ochrana osobních údajů:

Martin Lukáš, Anna Bartůňková, Tereza Hošková

Pracovní právo:

Anna Bartůňková, Eva Procházková, Daša Aradská

Slovenské právo:

Tomáš Čermák, Karin Konečná

Správa rodinného majetku:

Milan Polák, Zbyšek Kordač, Michaela Koblasová

Soudní a rozhodčí řízení:

Milan Polák, Zbyšek Kordač, Anna Bartůňková, Michaela Koblasová

Soutěžní právo / právo EU:

Tomáš Čermák, Jana Duchoňová

Start-upy a venture kapitál:

Pav Younis; Martin Lukáš; Jakub Nedoma

Veřejné zakázky a veřejný prostor:

Martin Lukáš, Monika Švaříčková, Tereza Hošková

Aktuality v legislativě

Novela zákona o bankách

Dne 30. 9. 2021 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. 353/2021 Sb., kterým se mj. mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách (dále jen „novela“). Novela implementuje do českého právního řádu evropské předpisy. Většina ustanovení nabyla účinnosti ke dni 1. 10. 2021.

Novela zavádí povinnost bank evidovat údaje o úvěrových obchodech prováděných s členy volených orgánů, tedy s členy statutárního orgánu, dozorčí nebo správní rady, či s osobou se členem takového orgánu spřízněnou. Za spřízněnou osobu zákon označuje manžela, registrovaného partnera, dítě, rodiče člena nebo právnickou osobu, ve které má člen (či jeho spřízněná osoba) kvalifikovanou účast nebo v ní může uplatňovat významný vliv, popř. v ní zastává výkonnou řídicí funkci nebo je členem jejího voleného orgánu. Banka je povinna vést evidenci v takové podobě, aby mohla tyto informace České národní bance poskytnout na vyžádání. Žádné další náležitosti zákon nespécifikuje.

České národní bance přibyla pravomoc ve vztahu k auditorům. Nově bude moci bance nařídít změnu auditora, pokud auditor nesplní povinnost informovat ČNB o některých negativních zjištěních dle zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech. Auditor má dle něj povinnost informovat ČNB mj. pokud zjistí skutečnosti, které nasvědčují tomu, že došlo k porušení právních předpisů upravujících podmínky činnosti banky, nebo které mají zásadní negativní vliv na její hospodaření apod.

Do novely je dále promítnuta zásada rovného zacházení a nediskriminace pohlaví, kdy je na systém odměňování stanoven požadavek stejných odměn mužů a žen, pokud vykonávají stejnou práci a práci stejné hodnoty.

Zároveň byla za účelem snížení administrativní zátěže zrušena povinnost předkládat před konáním valné hromady České národní bance výpis všech akcionářů a správců z registru emitenta zaknihovaných akcií.

Novela pak zavádí nový institut tzv. zprostředkující ovládací osoby. Tu mají povinnost ustanovit velké skupiny s celkovou hodnotou aktiv nejméně 40 miliard EUR, pokud je sídlo jejich mateřské společnosti v nečlenském státě EU a které zároveň ovládají alespoň 2 dceřiné instituce v jednom nebo více členských státech EU. Zprostředkující ovládací osobou může být pouze úvěrová instituce, finanční holdingová osoba nebo smíšená finanční holdingová osoba a musí být zřízena ve členském státě. Účelem této úpravy má být usnadnění dohledu ze strany ČNB.

Aktuality v judikatuře

K nemožnosti dodatečného „schválení“ nabývání vlastních akcií

(*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 27 Cdo 2731/2019, ze dne 30. 6. 2021*)

Navrhovatel se u Krajského soudu v Ostravě domáhal určení zdánlivosti, příp. vyslovení neplatnosti, usnesení valné hromady o nabývání akcií, zejm. z toho důvodu, že usnesení bylo přijato mimo působnost valné hromady, neboť souhlas s nabýváním vlastních akcií byl udělen dodatečně. Dále namítal nesrozumitelnost usnesení, neboť nebylo možné zjistit, za jakých podrobností měla valná hromada v úmyslu usnesení schválit.

Soud prvního stupně návrh zamítl s odůvodněním, že je "v zásadě možné", aby společnost nejdříve uveřejnila veřejnou nabídku na odkup akcií a podrobnosti nabývání akcií nechala schválit až následně; následný souhlas

Legal update

Říjen 2021

Weinhold Legal

Ize totiž obecně udělovat v případech, kdy není výslovně vyžadován ten předchozí. Ve vztahu k namítané nesrozumitelnosti pak soud prvního stupně konstatoval, že veřejný návrh na koupi účastnických cenných papírů je zvláštním druhem veřejné nabídky, a tudíž je ovládán zásadou autonomie vůle. Napadané usnesení dle něj vymezuje podstatné náležitosti a podrobnosti nabývání akcií společností, vadou nesrozumitelnosti tudíž netrpí.

K odvolání navrhovatelky Vrchní soud v Olomouc potvrdil usnesení soudu prvního stupně, kdy se ztotožnil s jeho závěry, a konstatoval, že „valná hromada může platně schválit podmínky nabytí akcií podle dříve uveřejněného veřejného návrhu.“ K tomu odvolací soud dodal, že by vzhledem k ochraně práv třetích osob neplatnost usnesení nevyslovil, i kdyby byl shledán důvod neplatnosti napadaného usnesení.

Proti usnesení odvolacího soudu podal navrhovatel dovolání. Dle Nejvyššího soudu je zapotřebí rozhodnutí valné hromady, kterým se usnáší na nabytí vlastních akcií, vnímat jako rozhodnutí, které statutární orgán opravňuje nabývání vlastních akcií realizovat. S tím koresponduje i smysl a účel úpravy, který spočívá v ochraně základního kapitálu a tím i v ochraně věřitelů akciové společnosti.

Případná možnost dodatečného souhlasu už zrealizovaného nabývání vlastních akcií by umožňovala situaci, kdy statutární orgán zrealizuje nabývání vlastních akcií bez souhlasu valné hromady a následně akcionáře fakticky postaví před hotovou věc s tím, že pokud by valná hromada dodatečně neschválila, nastaly by pro společnost nepříznivé následky (roční lhůta ke zcizení protiprávně nabytých akcií, příp. povinnost tyto akcie zrušit).

Za účelem dodržení smyslu zákazu dodatečného schvalování dříve realizovaného nabývání vlastních akcií je dle Nejvyššího soudu takové usnesení usnesením v záležitosti, o které valná hromada nemá působnost rozhodnout – tedy se na něj hledí, jako by nebylo přijato.

Přítom nelze ztotožňovat nabývání vlastních akcií jen s okamžikem, v němž má dojít k převodu či přechodu vlastnického práva k akciím. Je zapotřebí vycházet z toho, že k nabývání vlastních akcií dochází již v časovém okamžiku, ve kterém je započata právně závazná fáze procesu. Dle názoru Nejvyššího soudu: „Obecně je zapotřebí vycházet z toho, že k nabývání vlastních akcií ve smyslu § 301 z. o. k. dochází již v časovém okamžiku, ve kterém je započata právně závazná fáze procesu, který má k nabývání vlastních akcií vést. Tímto časovým okamžikem je tedy i chvíle, v níž je učiněn veřejný návrh na koupi vlastních akcií.“ Jinak by se akcionáři ocitli před stejnou volbou mezi zhojením procesu udělením dodatečného souhlasu nebo vystavením společnosti výše popsaným sankcím.

Z těchto důvodů Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

K účinnosti omezení převoditelnosti akcií na jméno obsaženém ve stanovách

(rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 27 Cdo 2927/2019, ze dne 9. 12. 2020)

Žalobou podanou u Krajského soudu v Hradci Králové-pobočky v Pardubicích se žalobce jako akcionář žalované domáhal po společnosti vydání opisu seznamu akcionářů.

Soud prvního stupně žalobu zamítl, vrchní soud v Olomouci k odvolání žalobce rozhodnutí soudu nižšího stupně potvrdil. Soudy obou stupňů vycházely ze skutkového stavu, kdy dle původního znění stanov žalované veškeré převody cenných papírů podléhaly schválení představenstva. Podle ustanovení ve stanovách změněných rozhodnutím valné hromady ze dne 20. 6. 2014 jsou akcie převoditelné

pouze se souhlasem statutárního ředitele. Tato omezení převoditelnosti akcií nikdy nebyla zapsána do obchodního rejstříku žalované.

Dne 16. 8. 2016 se akcionářka žalované zavázala na žalobce převést akcie. Dne 15. 12. 2016 pak žalovanou požádala o souhlas s tímto převodem akcií. Žalovaná ji dne 2. 2. 2017 sdělila, že je v případě zájmu „společnost připravena akcie odkoupit“. Žalobce dne 7. 3. 2018 žalované dopisem sdělil, že na základě uzavřené smlouvy nabyl akcie žalované.

Vzhledem k těmto okolnostem odvolací soud konstatoval, že „se princip materiální publicity v projednávané věci neprosadí a pro posouzení je rozhodující skutečný stav.“ Byl-li si žalobce zcela nepochybně vědom omezení převoditelnosti akcií, absence zápisu této skutečnosti v obchodním rejstříku sama o sobě nemohla v žalobci vyvolat důvěru v úplnost a pravdivost zápisu. Vzhledem k neúčinnosti smlouvy se dle odvolacího soudu žalobce nemohl stát akcionářem, a tudíž nebyl ani věcně legitimován k vydání opisu seznamu akcionářů.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal žalobce dovolání, ve kterém namítal, že se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, podle které princip materiální publicity dopadá pouze na zápisy, které mají deklaratorní účinek. Dále pak přednesl Nejvyššímu soudu otázku ohledně okamžiku účinnosti omezení převoditelnosti akcií, která byla již dříve zakotvena ve stanovách. Ustanovení zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, i zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, váží účinnost změny stanov upravující omezení převoditelnosti akcií na jméno na zápis této změny do obchodního rejstříku. Dovolací soud nejprve poukázal na to, že jsou tato ustanovení nepřesně formulována, kdy upravují pouze situaci, pokud ke změně stanov dochází usnesením valné hromady společnosti. Z textu ustanovení by se pak dalo usuzovat, že je-li změna stanov přijata dohodou akcionářů, je změna účinná i bez zápisu změny do obchodního rejstříku. Dle Nejvyššího soudu ovšem není rozumného důvodu, „aby uvedená ochrana byla poskytována toliko při změně stanov, a to ještě pouze tehdy, dochází-li k ní usnesením valné hromady.“

Smyslem a účelem této úpravy je poskytnutí zvýšené ochrany potenciálnímu nabyvateli akcií. Dovolací soud proto konstatoval, že účinnost stanov v části týkající se omezení převoditelnosti akcií na jméno se vždy váže na zápis do obchodního rejstříku. Pokud zápis proveden není, jsou akcie neomezeně převoditelné. „Případná vědomost nabyvatele akcií o tom, že stanov obsahují neúčinné ujednání o omezení převoditelnosti akcií na jméno, je bez právního významu.“

Proto Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí obou soudů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

© 2021 Weinhold Legal
Všechna práva vyhrazena

Informace uvedené v tomto bulletinu současně nelze chápat jako vyčerpávající popis relevantní problematiky a veškerých možných konsekvencí, a nemělo by na ně být plně spoléháno v jakýchkoliv rozhodovacích procesech ani by neměly být považovány za náhrádku specifické právní rady, které by byla relevantní pro konkrétní okolnosti. Weinhold Legal, v.o.s. advokátní kancelář ani kterýkoliv právník uvedený jako autor těchto informací neodpovídají za jakoukoliv újmu, která by mohla vzniknout ze spoléhání se na zde uveřejněné informace. Dále si dovoluujeme poznamenat, že na některé záležitosti v tomto bulletinu uváděné mohou existovat různé právní názory z důvodu nejednoznačnosti příslušných ustanovení, a v budoucnu může převážet jiný než námi uváděný výklad.

Své připomínky laskavě zasílejte na e-mailovou adresu: Aneta.Krausova@weinholdlegal.com nebo prostřednictvím faxu na číslo +420 225 385 444 k rukám Tomáše Zahrady, anebo kontaktujte osobu, s níž jste obvykle ve spojení. Odhlášení publikací na office@weinholdlegal.com.